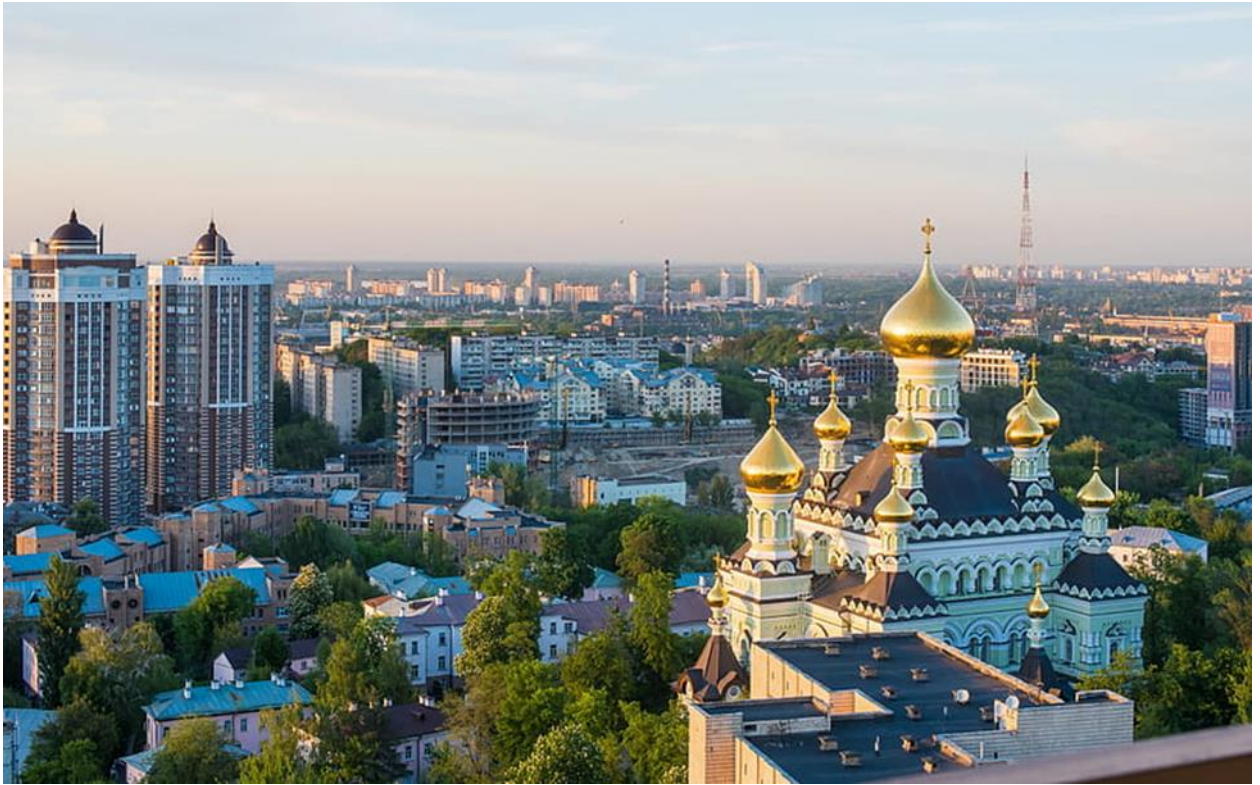

Всесвітній день архітектури

У перший понеділок жовтня уся світова спільнота відзначає Всесвітній день архітектури. Це свято було засновано Міжнародною спілкою архітекторів, яка була створена одразу після другої світової війни. Тоді її метою стало вирішення нагальної проблеми відновлення зруйнованих війною міст, населених пунктів і промислових підприємств - наслідків Другої світової війни. Вже в 1996 році Міжнародна спілка архітекторів (МСА) на 20-й Генеральній асамблеї ООН у Барселоні остаточно ухвалила свято і приурочила його до Міжнародного дня житла.

В умовах сьогодення це знакове свято. Те, що відбувається зараз в Україні, бентежить весь світ і знаходить підтримку в безлічі країн. На сьогодні МСА нараховує більше ста національних секцій і понад мільйон архітекторів. МСА відреагувала на повномасштабне вторгнення двічі: закликала відновити мир і засудила війну, розв'язану Росією в Україні. МСА у своєму зверненні просять призупинити інституційну діяльність, участь РФ у Міжнародній спілці архітекторів і позбавити права голосу та номінування кандидатів з країни-агресора.

Архітектурні об'єкти є важливою частиною історії кожної з національних культур, адже відображають певні уявлення та цінності, свідчать про розквіт і занепад цивілізацій.

Архітектура України багатоліка, вона, як кажуть, «озвучена дзвонами». Найбільш знаковим для країни було храмове будівництво, яке сягає своїм корінням у часи літописів і Княжої Русі.

В Україні налічується близько 14 тисяч пам'яток архітектури, 46 великих історичних культурних заповідників і більше 1000 об'єктів паркового мистецтва.

Архітектура Києва є надзвичайно різноманітною та налічує майже тисячолітню історію. Проте, на превеликий жаль, не всі архітектурні шедеври нашої столиці збереглися до наших часів. Однак у нашій архітектурній спадщині є чимало споруд, які давно стали візитною карткою Києва, та вже впродовж кількох століть приваблюють своєю неповторною та величною красою туристів з багатьох куточків України та світу.

Імена архітекторів багатьох столичних історичних пам'яток, на жаль, залишаються невідомим широкому загалу.

В історії київської архітектури та містобудування 10 найвидатніших архітекторів відіграли надзвичайно важливу роль. Вони залишили нам у спадщину архітектурні шедеври.

Йоган-Готтфрід Шедель (1680-1752) видатний архітектор німецького походження, вершиною мистецтва якого стало зведення у 1745 році Дзвіниці Києво-Печерської Лаври. Споруда є унікальною і за архітектурою і за розмірами: її висота 96.5 метри з хрестом, вона органічно вписується у весь комплекс споруд верхньої Лаври. Для її підкорення необхідно здолати 374

сходинки. Дзвіниця є окрасою Печерська, і в гарну погоду її можна побачити з іншого берега Дніпра навіть на відстані до 25 кілометрів.

Ще одним шедевром цього видатного генія стала Дзвіниця Собору Святої Софії, яка була перебудована зодчим у стилі українського бароко і є одним із кращих взірців цивільної архітектури 18 століття.

Франческо Бартоломео Растреллі (1700-1771) знаменитий придворний архітектор Імператриці Єлизавети Петрівни, італієць за походженням.

Хоча його творча діяльність безпосередньо пов'язана з Петербургом, видатний зодчий за наказом Імператриці, яка була неймовірно закохана у Київ, створив для неї 2 архітектурних шедеври, які і сьогодні продовжують радувати киян своєю неповторною красою та вишуканістю епохи бароко. Це церква Святого Андрія (1747-62) та Маріїнський Палац. І хоча сам Растреллі жодного разу не був у Києві, Андріївську Церкву та Царський Палац було збудовано під керівництвом іншого видатного архітектора того часу Івана Мічуріна (1700-1763).

Унікальність Андріївської церкви полягає не лише в її неймовірній пишній красі, але і в інтер'єрах та внутрішньому оздобленні, які дивом збереглися і до наших часів.

Іван Григорович-Барський (1713-1785). Представник пізнього козацького бароко. З його ім'ям тісно пов'язана розбудова Подолу та створення багатьох сакральних пам'яток архітектури 18 сторіччя.

До основних шедеврів цього видатного майстра належать: Церква Миколи Набережного, Покровська церква на Подолі (1772-1775), Трапезна церква на території Заповідника Святої Софії, Фонтан Самсона (1748-49, не зберігся), Дзвіниця Кирилівського монастиря (зруйнована у радянський час). Найбільш відомою цивільною спорудою — є Будинок Петра 1 (Кам'яниця київського Віта) — є найдавнішою із збережених пам'яток житлової забудови Києва.

Вікентій (1781-1842) та Олександр (1816-1895) Беретті.

Завдяки наполегливій праці цих безмежно талановитій династії майстрів, значною мірою сформувалося обличчя історичного центру нашого міста. На думку вчених, саме завдяки вишуканим спорудам у стилі класицизму за проєктами Беретті Київ за 5 років із провінційного містечка перетворюється на справжнє європейське місто.

З ім'ям Беретті-батька, якого в народі охрестили Вікентієм Івановичем, пов'язана побудова у 1834 році будівлі Університету Св. Володимира (нині Червоний корпус Університету ім. Т. Шевченка). Також, саме завдяки

авторському плануванню Вікентія Беретті ми маємо надзвичайно важливі центральні артерії Києва — вулиці Володимирська та Бульвар Тараса Шевченка. Серед інших шедеврів В. Беретті — Інститут Шляхетних дівчат (1843), нині Міжнародний центр культури та мистецтв та Університетська обсерваторія. Більшість з цих проєктів була реалізована завдяки синові Вікентія Івановича Олександрові. Він став також одним із зодчих, що брали участь у побудові Володимирського собору (1862-82). До перлин Беретті-молодшого належить елегантна будівля Київської гімназії (нині Жовтий корпус КНУ ім. Шевченка).

Володимир Миколайович Ніколаєв (1847-1911) — видатний архітектор, з ім'ям якого пов'язана ціла епоха столичного містобудування. Представник стилю неокласицизм, цей відомий зодчий успішно будував як релігійні так і громадські споруди. До основних шедеврів архітектора Ніколаєва у Києві належать: Будівля Національної філармонії, Шоколадний будиночок, Синагога ім. Бродського, Трапезна церква Києво-Печерської Лаври, більше 20 церков та культових споруд, будівля лікарні Охматит. Здійснював керівництво завершального етапу побудови Володимирського собору та будівлі Національної опери України за проєктом В. Шретера (1901).

Едуард Брадтман (1856-1926) та **Георгій Шлейфер** (1855-1913). Завдяки творчому тандему цих чудових майстрів німецького походження, центральну частину нашого міста прикрашають чимало неймовірно красивих споруд, зосереджених на вулицях Городецького, Заньковецької, Лютеранської та Ольгинської. Цю частину міста часто називають київський Париж. Імена цих двох зодчих також увійшли в історію архітектури, як автори першого українського хмарочоса — особняка Гінзбурга, який був окрасою вулиці Хрещатик до війни. На жаль, сучасні покоління киян можуть помилуватися ним лише на фотографіях...

Владислав Городецький (1863-1930) — легендарне ім'я, яке не потребує жодних додаткових представлень. Його творчості було присвячено чимало книг та статей, а не одне покоління киян прагне розгадати загадку його Легендарного Будинку з Химерами. Серед інших унікальних шедеврів цього генія: Костел Святого Миколая, Національний Художній Музей, Караїмська Кенаса та декілька унікальних прибуткових будинків, які складають золотий фонд української архітектури.

Олександр Матвійович Вербицький (1875-1958) — представник київського модерну. Вершинами його архітектурної спадщини вважаються будівлі Національного банку України, будинок з німфами, будинок з вежею на вулиці Рейтарській та будівля Центрального Залізничного вокзалу.

Павло Федотович Альошин (1881-1961) — видатний архітектор, який творив у стилях Київського модерну, історизму та конструктивізму. За його проєктами у Києві побудовані Національний будинок вчителя та Садиба Ковалевського (1911-14) у стилі старовинного середньовічного замку.

Володимир Гнатович Заболотний (1898-1962) — учень П. Альошина, видатний український архітектор радянської доби. Вершиною його архітектурної спадщини вважається будівля Верховної Ради України, також брав участь у повоєнній відбудові Хрещатика.

З часом Київ змінюється... Змінюються епохи, з'являються нові сучасні будинки, але частинка душі киян завжди буде жити у цих неповторних шедеврах української архітектури, які на сьогодні є невід'ємною частиною нашої історії та культурної спадщини!